

РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.37406/3041-1378/2025-5-14>

РЕЦЕНЗІЯ

НА КНИГУ «БЛАЖЕНСТВА І ТЕРОР: УКРАЇНСЬКА БОГОСЛОВСЬКА ВІДПОВІДЬ НА РОСІЙСЬКУ АГРЕСІЮ»

Книга (автори її ще називають збіркою) за редакцією протестантських авторів О. Гейтченка, Р. Соловія, Є Устіновича видавництва «Дух і літера» є не просто актуальним академічним виданням, збіркою восьми авторів, але й маніфестом-відповіддю українського християнського середовища на агресивну геноцидну політику російської імперськості. Покладаючись на вічні біблійні цінності, Нагірну проповідь Ісуса Христа автори хочуть переконати весь світ, його демократичних лідерів, що ціннісний божественний ґрунт Писання, його блаженства не може зруйнувати ніяка агресивність, тоталітарні режими, вільні народи, українське середовище, яке десятки років захищають свою свободу, переможуть сили зла.

Актуальність книги полягає в тому, що кожен із восьми розділів переконує читачів, що блаженства, викладені в Нагірній проповіді є вічними як і вічним є слово Боже. Автори зауважують, що саме в кризові часи історії християни звертаються до Святого Письма, шукаючи розуміння свого часу та відповіді на загальні життєві питання.

Вони зауважують, що цивілізаційні кризи, загострення міжнародних конфліктів та зміна культурних парадигм спонукають до нового прочитання традиційних богословських тверджень та інтерпретації текстів Писання. Ця книга – це спроба українських євангельських богословів осмислити заповіді блаженств у контексті масштабних потрясінь, спричинених російською агресією проти України та її народу.

Автори обрали блаженства як фокус дослідження, оскільки вони (блаженства) вже два тисячоліття, як вважають автори, залишаються осередком християнського вчення, концентрованим виразом усієї проповіді Христа. Саме заповіді блаженств, як вважає авторський колектив, традиційно є ключем до розуміння Писання, ідеалом життя відроджених у Христі людей та основою формування як особистої духовності, так і справедливого суспільства. Як вважають автори, у буремні часи війни ці духовні настанови набувають особливої актуальності, допомагаючи як віруючим, так і всім людям знаходити Божу волю серед найскладніших екзистенційних викликів сучасності.

Автори збірки пропонують своє трактування ідеології «руського мира» – це квазірелігійна міфологія, це ідеологічний підхід для виправдання війни, терору, геноциду, не тільки українського народу, але всього демократичного світу, знищення християнських цінностей.

Богословські науковці шукають відповіді на питання: що каже Біблія, як пов'язати блаженства із терором і геноцидом? Імпонує для допитливого читача і методика розкриття проблеми: використання обітниць через призму «нагірної проповіді».

Кожен розділ книги – авторська інтерпретація тексту з врахуванням досвіду та викликів, з якими зустрічається кожен автор у своєму релігійному чи суспільному середовищі, реалізуючи свої релігійні свободи.

Виходячи з контексту книги, аналізу сутності блаженств, як ціннісних християнських орієнтирів, автори роблять висновки: тільки тверда віра, що дає силу і підтримку, надія на міжнародні установи, що можуть зупинити війну, є не тільки завданням, але й важливою метою всього демократичного середовища, суспільної політики при міцному фундаменті тих християнських настанов, які показали свою міць, вистояли тисячолітню історію.

Привілеєм книги можна вважати вдало підібраний термінологічний стиль – поєднання богословської і художньо-історичної, мовної фразеології і термінології яка робить її доступною і зрозумілою як для широкого загалу читачів так в науковців, у першу чергу релігієзнавців, істориків, політологів, конфліктологів, філософів.

Особливо цінним доробком книга стане для богословів. Книга – відповідь на кризові стани, на тимчасову зневіру, але й разом з тим це – академічна робота, що вселяє віру, дає підтримку, наголошує на тому, що добро завжди переможе зло, незалежно від того, на які режими воно покладається.

Христоцентричність видання, сама його назва, не просто гасло, це виклик, попередження усім, хто збирається посіяти зло, пітьму, протиставити політику братерства, як християнські цінності – людиноненависництву.

Книга – відповідь, книга заклик, книга – розрада, настанови, поради. Буде корисна всім без винятку, навіть при різності поглядів, світоглядів, оскільки вона – концентрований виклик і інтерпретація Писання, сутності слова Божого.

Доктор філософських наук, професор,
академік АН вищої школи України,
віце-президент Української асоціації релігієзнавців,
проректор з науково-методичної роботи
Чернівецької біблійної семінарії
Віталій Докаш.